

Nr 203.

Av herr **Grym m. fl.**, om ökat anslag till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp.

Under sjätte huvudtiteln i årets statsverksproposition (p. 35) har för budgetåret 1946/47 äskats ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp. I fråga om den tidigare riksdagsbehandlingen m. m. av frågan om dessa anordningar i sanitärt syfte hänvisas till därför lämnad redogörelse på sid. 90 och ff. i sjätte huvudtiteln.

I detta sammanhang önska vi fästa uppmärksamheten på vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i skrivelse den 25 september 1945 anfört i samband med sin beräkning över för budgetåret 1946/47 erforderligt anslag till ändamålet.

Styrelsen erinrar till en början om att investeringsutredningen förutsett, att enligt kungörelsen 1944: 733 statsbidragsberättigade anläggningar för vattenförsörjning och avlopp skulle i händelse av en arbetsmarknadskris utföras i en omfattning motsvarande en anläggningskostnad av cirka 45 miljoner kronor under ett år. Häremot svarande bidragsbelopp hade utredningen beräknat till 22 miljoner kronor.

När det gällde att bedöma omfattningen av den statsbidragsberättigade anläggningsverksamhet, som kan anses betingad uteslutande av sanitära och sociala skäl utan hänsyn tagen till arbetsmarknadsförhållandena, framstode det som naturligt att i första hand utgå från hittills föreliggande ansökningar om statsbidrag. Att grunda ett bedömande enbart på detta material torde emellertid icke giva något godtagbart resultat. Det vore nämligen att märka, att allmänheten först ganska sent — genom styrelsens förut nämnda anvisningar och distriktsingenjörernas verksamhet — blivit närmare insatt i sättet för sökande av bidrag och villkoren därför. Med hänsyn härtill och då gången av ett ärende — över hälsovårdsnämnd, länsstyrelse m. fl. myndigheter — vore relativt tidsödande, syntes man få antaga, att antalet hitintills inkomna ansökningar vore avsevärt mindre än vad som framdeles komme att bli fallet. Med ledning av de förfrågningar, som ingått till styrelsen och till distriktsingenjörerna, och med den känedom om behovet, som styrelsen hittills förvärvat, ansåge styrelsen sig kunna antaga, att de anläggningskostnader, vartill statsbidrag under ett år kunde förväntas komma att sökas, kunde uppskattas till ett belopp ej understigande 20 000 000 kronor. Men även med anlitande av andra grunder för beräkningen av framtida anläggningsverksamhet kommer väg- och vattenbyggnadsstyrelsen till högst avsevärda belopp. Inom ett stort antal

samhällen, i vissa fall med upp till ett par tusen invånare, funnes för närvarande icke andra än mycket primitiva och bristfälliga anordningar för vattenförsörjning och avlopp. De sanitära olägenheterna härav vore i många fall sådana, att länsstyrelsen meddelat föreläggande för vederbörande kommunala myndigheter att inom bestämd tid låta utföra anläggningar av viss omfattning. Det framstode såsom sannolikt, att dylika förelägganden inom de närmaste åren måste meddelas i ökad utsträckning. Samhällen, som på sådant sätt bliva ålagda att ordna hithörande frågor, torde med visst fog komma att förvänta, att det bidrag, som enligt författningen kan utgå, även komme att beviljas utan större tidsutdräkt. Dessa omständigheter torde förtjäna att särskilt beaktas vid beräkandet av bidragsbehovet.

I anslutning härtill anför styrelsen, att den takt, i vilken här avsedda, mycket stora investeringsbehov borde tillgodoses, givetvis måste i betydande utsträckning avpassas efter konjunkturförhållandena och speciellt efter behovet av att under vikande konjunkturer kunna sysselsätta från andra områden friställd arbetskraft. Med hänsyn till den ur sanitär och social synpunkt höga angelägenhetsgraden hos ett stort antal anläggningar syntes emellertid anläggningsverksamheten under de närmaste åren även vid god sysselsättning på arbetsmarknaden böra bliva av betydande omfattning. Styrelsen hemställde om ett anslag om 5 miljoner kronor.

I ett av statens industrikommission avgivet utlåtande i ärendet, i vad detsamma rörer materielförsörjningen, förklarar sig kommissionen icke hava något att erinra mot bifall till framställningen, varvid kommissionen dock förutsatte, att beräknad import komme till stånd och att en försämring av försörjningsläget i övrigt ej inträffade.

För egen del fann statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet av den sålunda lämnade redogörelsen framgå, att betydande behov av anläggningar för vattenförsörjning och avlopp föreligga. I många samhällen vore förhållandena på detta område sådana, att det måste anses angeläget, att förefintliga brister avhjälpas inom en nära framtid. På grund härav måste det anses önskvärt, att anläggningsverksamheten i vad avser vattenförsörjning och avlopp ökas och att, i den mån statens ekonomiska medverkan härtill vore erforderlig, statsbidragsmedel i större omfattning än hittills ställas till förfogande. Av budgetära skäl och då anläggningar av här avsedd art förutsättas komma till stånd i betydande omfattning, därest behov framdeles uppkomma att sysselsätta friställd arbetskraft genom allmänna arbeten, begränsades framställningen till riksdagen som ovan nämnts till allenast 2 000 000 kronor.

De skäl, som av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anförts till stöd för det högre anslaget, 5 000 000 kronor, synas oss väl motiverade. Frågan om beredande av lättnader vid anordnande av vattenförsörjning och avlopp utgör en så väsentlig del av det stora och socialt betydelsefulla komplexet om bostadssaneringen, att en nedprutning av det av väg- och vatten-

byggnadsstyrelsen föreslagna beloppet skulle leda till olyckliga konsekvenser.

Såsom departementschefen på s. 97 meddelat har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under hand meddelat, att styrelsen hade för avsikt att inom den närmaste tiden inkomma med förslag till vissa jämkningar i statsbidragsgrunderna. Frågan härom torde i sinom tid genom särskild proposition bliva underställd riksdagens prövning.

Det finnes anledning utgå från, att de nya statsbidragsgrunderna komma att leda till en väsentligt mera omfattande tilldelning av medel för ändamålet, medförande inom en närmare framtid ökat anslagskrav på riksdagen. Jämväl av denna grund anse vi att äskandet ej bort nu nedskäras och begränsas inom så snäv ram som skett.

Vi få därför, under åberopande av den utredning i frågan, som gjorts av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och som åberopats i ovanberörda punkt uti statsverkspropositionen till innevarande års riksdag, samt det utlåtande, som avgivits i ärendet av statens industrikommission, hemställa,

att riksdagen för sin del ville till Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp för budgetåret 1946/47 anvisa ett reservationsanslag av kronor 5 000 000.

Stockholm den 22 januari 1946.

J. F. Grym.

Ernst Hage.

C. Fr. Carlström.

Lage Svedberg.

Hjalmar Nilsson.

A. Gillström.

Per Olofsson.

Einar Persson.

Sven Boman.

G. Heüman.

Gust. Rosander.

Axel Leander.

N. R. Rosenberg.

Fredrik Ström.

Sven Edin.

Emil Näsström.